

Полихромија у камену

Изложба скулптра

„...Читав речник символа не би био довољан да установимо Татјанино имаголошко фино, тактилно скулпторско ткање: аутентичност, понављање, истина, светломрцање, прерушавање, blasfемија, слабост, снага...Камена и чулна открића Татјане Каравелић творе снажну целину у коју је уткано темељно познавање историје полихромије. Повезивањем чула у јединствен доживљај, посматрачу се предаје сигуран кључ за откључавање осећајности: синестезија или камене вибрације душе.“¹

Полихромија као појам се односи на вишебојност и кроз историју уметности је заступљена путем колорисања вајарских површина али као и комбиновање различитих индустријских материјала приликом остваривања уметничког ентитета. Вишебојност, у овом случају, представља скулпторски дискурс који је исход испитивања међусобног деловања боје и форме тродимензионалних оквира, као и проучавања камена као материјала са геолошког аспекта тако да боја доприноси димамичности визуалне опсервације. Практичне реализације су настале интегрисањем, спајањем и преклапањем камених материјала које су различитих генеза у засебне тродимензионалне целине, чиме се остварује полихромија у скулптури.

Уопштено, уметничке форме од камена се реализују системом одузимања маса, док се у овом раду, концентрише и на систем додавања у природном материјалу. Прикази апстрактних садржаја сведени су у јединствени ликовни језик који се реферира на дубоко промишљене и проживљене облике прочишћених описа у камену. Форме између осталог асоцијацирају на колективно и индивидуално памћење из природе и прошлости, оживљавајући меморисане слике у скулптури. Веза између човека и камена одавно је записана у колективном памћењу, природни геолошки облици, може се рећи, подсвесно утичу на концепирање уметничке форме у скулптури. Могуће је да је то последица колективног сећања и то важи не само за овај уметнички рад већ и за шире смислене уметничке праксе, нарочито при реализовању апстрактних, органских и неорганских форми. Са тим у вези, формирање и креирање уметничког израза се већином преноси из природе, односно овај рад се огледа на природне процесе.

Не реализују се форме само од продукта природе и на темељима деструкције исте, већ у корелацији уметничке интервенције и дејства природе. У овом пројекту, уклапају се већ формиране, природне стене, различитих геолошких структура са циљем обрнутог правца деловања. Наиме, узимајући од природе, спајањем неспојивог и враћање у првобитно окружење, како би иста наставила стварање изнова и развијање

---

¹ Ј. С. Ђирић, "Синестезија или камене вибрације душе", у: *Докторски уметнички пројекат, Полихромија у камену – Изложба скулптура*, Галерија РТС-Клуб, Београд, 2021, 1, 2.

потенцијално новог продукта. У том контексту, уколико се овакав скулпторски склоп постави у екстеријерно окружење, кроз одређени временски период би деловали природни агенси који повољно утичу на преспајање материјала различитих генеза и тиме би се остварила хомогена, компактна, уметничка форма у јединственом камену.

Концепт „Полихромија у камену“ указује на важност познавања материјала, примера из прошлости, вежности генезе скулпторског изражавања кроз историју уметности, а све то са циљем стварања резултата које се налази на супротној страни онога што је до сада било познато под термином полихромија. Један процес вишебојности у скулптури, који је трајао више хиљада година и био везан за човеково деловање на камен, овим радом заправо је враћен на почетак, односно представљен је реверзабилни процес полихромије, у којем крајњи резултат није везан за људско-уметнички фактор, већ је полихромија настала деловањем природних агенаса. На овај начин скулпторски опус је концептуално осмишљен, реинпретирањем традиционалних уметничких модела, заправо је представљена уметност не као уметничко-стваралачки чин и продукт, већ као основни природни процес.

Др ум. Татјана Каравелић